

ЗБІРНИК КРУГЛОГО СТОЛУ

СТАЛИЙ РОЗВИТОК

**ПРАВООХОРОННОЇ СИСТЕМИ
ТА ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ**

В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Вінниця, 2026 року

УДК 342.9:351.74(477))

С75 Сталий розвиток правоохоронної системи та публічної безпеки в умовах глобальних трансформацій: зб. матеріалів круглого столу. (м. Вінниця, 19 січня. 2026 р.): Громадська Організація «Центр Науково-Дослідних Ініціатив., Вінниця: «ГО ЦНДІ» 2026.

Збірник містить наукові розробки науковців, представників практичних підрозділів Національної поліції та інших правоохоронних органів, докторантів, аспірантів та здобувачів вищої освіти, присвячені дослідженню теоретичних і прикладних аспектів розвитку взаємодії органів публічної влади та правоохоронних органів

Матеріали викладені в авторській редакції з незначними коректорськими правками.

Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори.

Електронна копія матеріалів круглого столу безоплатно розміщується у відкритому доступі на сайті Громадської організації «Центр Наукового-Дослідних Ініціатив» у розділі «Архів наукових заходів», сторінка «Збірники наукових заходів» <https://gocsri.com/index.php/index/uk/index>

Швець Андрій Іванович,
аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ
<https://orcid.org/0009-0004-1833-3716>

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗДІЙСНЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗА ОБІГОМ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ

Вивчення зарубіжного досвіду здійснення контролю за обігом вогнепальної зброї дозволяє порівняти провідні світові практики, розглянути позитивні та негативні аспекти їх реалізації у державах світу, дослідити статистичні відомості, критичні оцінки зарубіжних дослідників і практиків, у тому числі узагальнені відомості, висвітлені у звітах та аналітичних дослідженнях міжнародних організацій.

Першочергово, враховуючи знакову для сучасного етапу державотворення Угоду про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, слід розглянути європейський досвід контролю за обігом вогнепальної зброї.

Щодо досвіду окремих держав-членів ЄС у сфері здійснення контролю за обігом вогнепальної зброї, то варто звернути увагу на досвід Греції, для якої характерною є доволі складна криміногенна ситуація, що зумовлює особливий інтерес до реалізації даною державою правоохоронної політики з урахуванням безпекових викликів у контексті подальшого впровадження даного досвіду в Україні.

У 1993 році грецький парламент ухвалив новий Закон, що регулює володіння, використання, торгівлю та інші аспекти зброї, включаючи боєприпаси, вибухові речовини та вибухові пристрої. Поштовхом до прийняття цього нового законодавчого акту було два аспекти: 1) збільшення використання

вогнепальної зброї у злочинах та високий рівень випадкових травм та смертей, пов'язаних з непотрібним використанням зброї, в результаті давніх традицій та звичаїв; та 2) Директива Європейського Союзу 91/4777/ЄЕС про контроль за придбанням та володінням вогнепальною зброєю, яку Греція мала імплементувати у внутрішнє законодавство. Закон 2168/1993 загалом спрямований на охорону публічного порядку та внутрішнього миру та безпеки. Вперше він також регулює створення та діяльність центрів стрільби по мішенях та містить конкретні положення, що забороняють внесення та використання зброї у в'язницях. Згідно із Законом, Європейський паспорт на вогнепальну зброю, як того вимагає Директива, видається поліцейськими органами особам, які легально володіють вогнепальною зброєю. Будь-яка зміна власника реєструється в паспорті на вогнепальну зброю. У складі Міністерства громадського порядку Греції (наразі Міністерство захисту громадян Греції) було створено нове агентство для збору та обміну інформацією про передачу вогнепальної зброї в межах Європейського Союзу. Придбання зброї загалом заборонено. Однак придбання певних видів зброї дозволяється після отримання особою дозволу від поліцейських органів. Власники мисливської зброї повинні отримати ліцензію протягом місяця з дня покупки. Носіння зброї загалом заборонено, окрім випадків, коли це необхідно для збройних сил. У виняткових випадках, і за дозволом прокурора, греки старші 18 років, а не 21 року, як це було передбачено попереднім законом, можуть носити зброю для особистої безпеки або для інших цілей, таких як перевезення грошей чи товарів, охорона державних установ або захист осіб [1].

Ураховуючи грецький досвід, в Україні доцільно впровадити єдиний паспорт на вогнепальну зброю, що буде автоматично генеруватися через Єдиний реєстр зброї та відображатися у Єдиному державному веб-порталі електронних послуг «Дія», започаткувати за грецьким зразком єдині стандарти довідок/оцінок придатності для власників вогнепальної зброї, прозорі підстави

відмови/анулювання дозволу (ліцензії), його періодичного оновлення, забезпечити інтеграцію Єдиного реєстру зброї з інформаційними системами інших міністерств і відомств, відомості з яких матимуть особливе значення для визначення добросовісності та відповідальності окремої особи чи організації.

У контексті досліджуваної проблематики потребує опрацювання і відповідний італійський досвід. Так, італійське законодавство встановило загальну заборону для приватних осіб володіти, колекціонувати або носити бойову зброю або боєприпаси, тобто зброю, яка є або може бути визначена як сучасне озброєння для національних або іноземних військ у воєнних ситуаціях; та бойову зброю, яка, хоча й не класифікується як бойова зброя, може використовувати ті ж боєприпаси, що й бойова зброя, може стріляти автоматично та мати балістичні або інші характеристики застосування, спільні для бойової зброї. З іншого боку, придбання, володіння та носіння звичайної вогнепальної зброї може бути дозволено за суворих умов; однак, поліцію необхідно повідомити. Кількість зброї та боєприпасів, які можна придбати, обмежена. Крім того, будь-яка операція, пов'язана зі зброєю, боєприпасами та вибуховими речовинами, повинна бути повідомлена продавцями. Дозвіл на носіння вогнепальної зброї може бути виданий лише заявнику без судимості та з технічною компетентністю у використанні вогнепальної зброї; медична, фізична та психічна придатність заявника має бути підтверджена до видачі дозволу. Італійське законодавство створило Центральний консультативний комітет з контролю за вогнепальною зброєю, Національний каталог поширеної вогнепальної зброї та Національний банк випробувань (наразі за перевірку технічних та нормативних вимог відповідає - Banco Nazionale di Prova Національний випробувальний стенд) [1].

З огляду на італійський досвід різних років доцільним є утворення Центрального консультативного комітету з контролю за вогнепальною зброєю як окремого органу, що в умовах значної кількості вогнепальної зброї у населення в

умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення зможе здійснювати регулювання та експертну оцінку у сфері обігу зброї, каталогізацію зброї, забезпечення її відповідності стандартам безпеки, розробку рекомендацій спільно з Державним науково-дослідним інститутом випробувань і сертифікації озброєння та військової техніки для центральних органів виконавчої влади у сфері контролю за вогнепальною зброєю. Також італійський досвід може бути покладений в основу спрощення процедури декларування вогнепальної зброї в онлайн-режимі за допомогою порталу державних послуг «Дія».

Таким чином, кожна окрема держава (зарубіжний орган публічної влади) в цьому контексті виступає носієм особливого інтелектуального, творчого, діяльнісного потенціалу, зразком для наслідування, а також об'єктом критичного аналізу, заснованого на значній кількості джерел, позицій науковців з метою детальної розробки пропозицій та рекомендацій щодо вдосконалення здійснення контролю за обігом вогнепальної зброї.

Список використаних джерел

1. Gun Control // The Law Library of Congress, Global Legal Research Directorate . URL: <https://tile.loc.gov/storage-services/service/l1/l1glrd/2021700248/2021700248.pdf> .